

Cais i graffu gan aelod o'r cyhoedd

Annwyl Gadeirydd,

Ysgrifennaf i wrthwynebu'n ffurfiol i'r penderfyniad a wnaed gan Gabinet Cyngor Gwynedd ar 12 Mawrth 2024 i ddirprwyo awdurdod dros y £1.14 miliwn sy'n weddill o'r Gronfa Cynllun Hinsawdd i'r Prif Weithredwr, Mr Dafydd Gibbard, mewn ymgynghoriad ag Arweinydd y Cyngor a'r Bwrdd Hinsawdd a Natur.

Rwy'n bryderus bod dirprwyo blaenoriaethu ariannol - heb ymgynghori â'r cyhoedd neu oruchwyliaeth pellach gan y Cabinet - yn arwain at y perygl o danseilio tryloywder, atebolrwydd a'r sail dystiolaethol ar gyfer budd y cyhoedd.

Rhesymau dros Wrthwynebu:

1. Diffyg Craffu Cyhoeddus

Mae'r penderfyniad yn osgoi'r broses graffu arferol ar gyfer gwariant cyhoeddus sylweddol. O ystyried graddfa a phwysigrwydd strategol y gronfa, credaf y dylai dyraniadau'r dyfodol fod yn destun cymeradwyaeth y Cabinet neu, fan leiaf, gael eu hadrodd yn gyfnodol i'r Pwyllgor Craffu.

2. Ymgysylltu Annigonol â'r Cyhoedd

Mae'r Cynllun Argyfwng Hinsawdd a Natur yn ymrwymo i "ymgynghori'n eang â chymunedau Gwynedd." Mae dirprwyo awdurdod heb fecanweithiau ar gyfer mewnbwn cyhoeddus ar brosiectau'r dyfodol yn gwrthddweud yr egwyddor hon.

3. Trothwyon Tystiolaethol Aneglur

Mae'r awdurdod dirprwyedig yn galluogi cynlluniau peilot ac arbrofol, gan gynnwys prydlesu cerbydau trydan a chymhellion cymudo staff. Gall y rhain gynnig buddion achlysurol ond mae angen tystiolaeth gref i gwrdd â'r prawf budd cyhoeddus dan Ddeddf Elusennau 2011. Rwy'n erfyn ar y Cyngor i gyhoeddi'r meini prawf fydd yn cael ei ddefnyddio i asesu prosiectau'r dyfodol.

4. Risg o Symudiad Strategol

Heb bamedrau clir, mae risg y gall penderfyniadau dirprwyedig ffafrio enillion gweithredol mewnol neu dymor byr dros wydnwch cymunedol hirdymor ac effaith hinsawdd.

Cais am Weithredu:

Gofynnaf yn barchus bod y Pwyllgor Craffu yn gwneud y canlynol:

- Adolygu'r fframwaith llywodraethu ynghylch yr awdurdod dirprwyedig
- Argymhell cyhoeddi protocol gwneud penderfyniadau ar gyfer dyraniadau yn y dyfodol
- Sicrhau bod yr holl brosiectau sy'n cael eu cyllido yn destun adolygiad tystiolaethol ac asesiad budd cyhoeddus
- Ystyried ailosod cymeradwyaeth ar lefel y Cabinet ar gyfer dyraniadau sydd yn uwch na throthwy diffiniedig

Cyflwynaf y gwrthwynebiad hwn mewn ysbryd o ymgysylltu adeiladol ac atebolrwydd democrataidd.

Yn gywir,
Philip Cook